Hylte kommun
kommunen@hylte.se

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Unnaryds skola i Hylte kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Unnaryds skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Unnaryds skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhetsfrågor i undervisningen samt identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett gemensamt arbete på skolan för att göra eleverna delaktiga i undervisningen. I detta ingår att lärarna tillsammans med eleverna regelbundet planerar och utvärderar undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett systematiskt kartläggande arbete av hur eleverna upplever tryggheten för att med det underlaget kunna göra en analys av nuläget på skolan och planera åtgärder som är baserade på analysen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg i förhållande till kunskapskraven genom en organiserad samverkan.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till Skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen 2018:7566 i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorn bedriver ett tydligt pedagogiskt ledarskap och styr skolans utveckling av undervisningen. Det visar sig genom att det finns en gemensam förståelse på skolan av vad rektorn vill. Rektorn har gjort en analys av delar av skolans resultat och påbörjat ett utvecklingsarbete med inriktning mot att systematisera uppföljningen av elevernas resultat och för att utveckla lärares samverkan och samsyn. Granskningen visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Uppföljning och analys av skolans resultat

Skolinspektionens granskning av Unnaryds skola visar att rektorn följer upp de delar av skolans kunskapsresultat som rör betyg och nationella prov, men att rektorn inte har följt upp övriga kunskapsresultat. Rektorn uppger i den insända dokumentationen och i intervjun att hen följt upp betygen från våren 2018 och resultaten på nationella proven. Uppföljningen visade att det fanns stora skillnader mellan pojkars och flickors kunskapsresultat. Detta föranledde rektorn att tillsammans med lärarna analysera resultaten och jämföra med tidigare års resultat. Rektorn säger att hen inte följt upp eller analyserat några andra resultat och att skolan är i början av arbetet med att systematiskt följa upp skolenhetens resultat.

De intervjuade lärarna säger att rektorn följt upp och analyserat betygen och resultaten från de nationella proven och har börjat sätta sig in i skolans resultat, bland annat de som rör flickornas högre betyg än pojkarna i årskurs 6 vårterminen 2018. De säger att rektorn efter analysen hade samtal med varje lärare kring vilka anpassningar och åtgärdsprogram som är aktuella i klasserna. Lärarna uppger att skolan behöver vidareutveckla analysen av skolans måluppfyllelse för att få klarhet i vad som påverkar elevernas resultat.

Granskningen visar vidare att rektorn arbetar för att utveckla former för uppföljning av lärarnas undervisning. Genom främst samtal med lärarna, men även vissa lektionsbesök, säger rektorn sig ha skapat en övergripande bild av undervisningen. Det framgår av den insända dokumentationen och intervjun med rektorn att hen under hösten har initierat en nulägesanalys i arbetslaget för att skapa sig en välgrundad uppfattning om skolan tillsammans med lärarna. Nulägesanalysen ska därutöver även utgöra grunden för både utvecklingsplanen till kommunen och det systematiska kvalitetsarbetet utifrån valda fokus- och utvecklingsområden. Lärarna ska sedan arbeta med dessa under läsåret. Syftet uppges i den insända dokumentationen vara att undervisningen ska utvärderas för att säkerställa att den fungerar förebyggande, att den når de förväntade resultaten och att ingen elev hamnar efter. Av den insända dokumentationen framgår att rektorn anser att skolans arbete med att systematiskt följa upp undervisningen behöver utvecklas. Rektorn säger att hen tydligare behöver ta del av lärarnas dokumentation för att kunna skapa sig en tydligare bild av undervisningens kvalitet. Rektorn uppger att hens främsta organisatoriska prioritet därför har varit att se till att alla lärare dokumenterar sitt arbete och elevernas resultat i skolans digitala lärplattform. Arbetet med den digitala lärplattformen är en förutsättning för att kunna göra en nulägesbeskrivning av skolan, analysera den och därigenom identifiera de fokus- och utvecklingsområden som sedan ska resultera i en handlingsplan, säger rektorn. Vidare uppger rektorn att hen via verksamhetsmöten och enskilda samtal har bildat sig en uppfattning om lärarnas kompetens och att den ser bra ut, både socialt med eleverna och ämnesmässigt. Av intervjun framgår att rektor ser arbetet med Skolverkets självskattningsverktyg BRUK (Bedömning Reflektion Utveckling Kvalitet) som ett redskap för att kunna identifiera vad skolan behöver utveckla.

Lärarna uppger att de tillsammans med rektorn har påbörjat flera delar av det systematiska kvalitetsarbetet. Som exempel nämns att etablera rutiner kring skolans digitala lärplattform och att de arbetar med Skolverkets självskattningsverktyg BRUK. Vidare säger lärarna att rektorn utifrån de kommunala målen har valt att prioritera arbetet med elevhälsa, trivsel och studiero. De intervjuade lärarna säger att de behöver arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet för att få bra arbetsrutiner,

men att de tillsammans med rektorn redan har gjort ett omfattande arbete i nulägesanalysen och tycker att de är på rätt väg.

Rektors pedagogiska ledarskap

Granskningen visar att rektorn har initierat ett tydligt ledarskap och en organisering för det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Intervjuer med rektor och personal, tillsammans med den insända dokumentationen, visar att skolan har etablerade mötesformer där lärarna kan samverka och utveckla undervisningen. Det finns, enligt den insända dokumentationen, exempelvis en utvecklingsgrupp som arbetar med fokus- och utvecklingsområdena som en del i utvecklingsplanen och kvalitetsarbetet, en forskningscirkel med fokus på aktionsforskning samt arbetslagets möten där samtalen och arbetet från utvecklingsgruppen ska förankras. Intervjuerna visar att rektorn är mitt i arbetet med att sätta sin prägel på skolans arbetsprocesser genom att förmedla sina idéer med skolan.

Det framgår av den insända dokumentationen och intervjuerna att rektorn har skapat förutsättningar för lärares deltagande i en forskningscirkel som organiseras kommunövergripande för legitimerade lärare och leds av en förstelärare. Av den insända dokumentationen framgår vidare att lärarna i forskningscirkeln arbetar med aktionsforskning utifrån egen undervisning som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. I sitt arbete ska lärarna utifrån sin egen undervisning identifiera utvecklingsområden, studera aktuell forskning, dokumentera, analysera och dra slutsatser. Rektorn säger i intervjun att arbetet i forskningscirkeln bidrar med viktiga frågor till skolans kvalitetsarbete.

Det framgår av intervjuerna att rektorn har initierat ett omfattande värdegrundsarbete där elevhälsan och lärarna ska arbeta med olika nyckelord. Elevhälsan säger att arbetet bedrivs efter en av rektorn beprövad modell med ett färdigt material. Arbetet sägs omfatta såväl lektionernas struktur som studiero och elevers trivsel. Vidare säger elevhälsan att rektorn är tydlig och stöttande i sitt ledarskap, både gentemot personal och elever.

Rektorn uppger att obehöriga eller nya lärare ska få en mentor när de börjar på skolan men att det saknas en rutin för det. Rektorn betonar att det finns ett praktiskt stöd för nyanställda i arbetslaget som vid frågor och problem tar upp och löser det tillsammans. Lärarna säger att någon som är behörig eller har varit länge på skolan tar ett ansvar för obehöriga kollegor och att de i arbetslaget är öppna för att stötta och hjälpa nya kollegor.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn har uppmärksammat skillnader i betyg mellan flickor och pojkar och fört samtal med lärarna om detta. I intervjuerna ges även exempel på att enskilda lärare kan ha moment i undervisningen som handlar om jämställdhet, men det framgår att skolan saknar ett gemensamt jämställdhetsarbete som leds av rektorn. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete. I detta ingår att kartlägga hur lärarna uppmärksammar jämställdhetsfrågor i undervisningen samt identifiera vilka åtgärder som behövs för att alla elever oberoende av könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete och att rektorn inte heller har skapat sig en övergripande bild av hur frågor om jämställdhet behandlas i undervisningen.

Enligt 1 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska utbildningen främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön och könsöverskridande identitet och uttryck. I läroplanen framgår att jämställdhet mellan kvinnor och män hör till de grundläggande värden som den svenska skolan ska gestalta och förmedla.[1] Vidare står i läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att jämställdhet, som ett ämnesövergripande kunskapsområde, integreras i undervisningen.[2]

[1] Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11, 1). Skolans värdegrund och uppdrag.

[2] Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar.

Rektorn uppger i intervjun att det inte finns något nerskrivet och dokumenterat jämställdhetsarbete på skolan. Hen säger att hen visserligen har undersökt betygsskillnader utifrån ett könsperspektiv och att det pågår ett jämställdhetsarbete hos enskilda lärare, men att det inte finns något samlat arbete som omfattar hela skolan och leds av rektorn. Även de intervjuade lärarna uppger att det inte finns något gemensamt utarbetat arbete för jämställdhet, men att de var och en arbetar med området. De exemplifierar med att eleverna i årskurs 1-3 arbetar med superhjältar och att detta arbete innefattar frågor om jämställdhet. Representanter för elevhälsan säger i intervjun att skolan har ett likabehandlingsarbete och att lärarna är uppmärksamma på värdegrundsfrågor. Däremot säger de att det inte finns något uttalat jämställdhetsarbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete genom att skapa en gemensam medvetenhet hos personalen kring hur de ska arbeta för att utbildningen ska bli jämställd. Utbildningens innehåll, arbetsformer och organisering bör systematiskt och löpande följas upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete på ett sådant sätt att även könsmönster uppmärksammas.[3] För att jämställdhetsarbetet ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att tydliggöra betydelsen av att detta arbete bedrivs, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner, samt följa upp det arbete som görs. Konkret kan detta innebära att rektorn följer upp att lärarna aktivt förmedlar läroplanens värderingar kring jämställdhet i sin undervisning.

Undervisning

Författningsstöd
1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185) Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

[3] Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att undervisningen är strukturerad och varierad med tydliga inledningar och ett logiskt flöde i uppgifterna och att eleverna får det stöd de behöver. Granskningen visar även att eleverna blir stimulerade och utmanade utifrån sina egna förutsättningar och behov. Vidare visar granskningen att elever får reflektera över sitt lärande. Det saknas emellertid planerade former för lärarna att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen, kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningens syfte, struktur och lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen har en tydlig struktur och att lärarna hjälper eleverna. Det framgår av elevintervjuerna och de observerade lektionerna att lärare överlag, både muntligt och skriftligt på tavlan, förklarar lektionens innehåll, moment och mål. Lärare och elever uppger att lärarna förklarar syftet med undervisningen. Lärarna uppger i intervjun att det är viktigt att eleverna vet varför de ska arbeta med det de gör. I lärarintervjun framkommer även att de repeterar saker när eleverna inte hänger med eller förstår.

I Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2018, för elever i årskurs 5, uttrycker elever att deras lärare i hög grad förklarar vad de ska göra i skolarbetet så att de förstår. Detta bekräftas av de observationer Skolinspektionen gjort. Samtliga observerade lektioner inleds med en tydlig inledning där läraren berättar om lektionens upplägg samt har det uppskrivet på tavlan. Vid dagens första lektion går lärarna dessutom igenom hela dagsschemat, som även står uppskrivet på tavlan. De observerade lärarna frågar om eleverna har förstått hur de ska arbeta och lärarna förklarar igen om någon elev säger sig inte förstå. Lärarna rör sig runt bland eleverna, lyssnar och svarar på deras frågor och kontrollerar att de har förstått vad de ska göra. På flera av de observerade lektionerna avsätter lärarna en stund i slutet av lektionen då de pratar med eleverna om vad de har arbetat med under lektionen.

Vidare säger lärarna att de planerar för variation av klassrumsaktiviteter, eftersom det behövs för att eleverna ska orka och bli motiverade. Att vara lyhörd gentemot elevernas förståelse och ha fokus på deras lärande, snarare än görande, säger lärarna

är betydelsefullt. Eleverna säger att lärarna är måna om att alla ska förstå, att de får arbeta på olika sätt och att de får hjälp när de behöver det. De observerade lektionerna ger exempel på olika arbetsformer och arbetsuppgifter. Eleverna arbetar självständigt, i par, i grupp eller i helklass. Lärarna använder såväl samtal, bilder, föremål, dokumentkamera och projektor som högläsning för att stödja elevernas lärande.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetsformer anpassas för att stimulera och utmana elevernas lärande. De intervjuade lärarna säger att det har blivit vanligare att det pågår olika aktiviteter i klassrummet. Lärarna ger exempel på hur de planerar och anpassar undervisningen efter eleverna i den aktuella klassen och var de befinner sig i det pågående arbetsområdet: för elever som lär sig svenska används mycket bildstöd och eleverna kan få olika arbetsböcker beroende på deras kunskapsnivå. Även i elevintervjuerna framgår att lärarna anpassar undervisningen och arbetsmaterialet efter hur lätt eller svårt eleverna har för arbetsområdet. Eleverna säger att det finns olika svåra arbetsuppgifter att göra och olika svåra läseböcker att läsa.

Lärarna säger att de har höga förväntningar, som ligger något över elevernas tillfälliga nivå och att de ger eleverna uppgifter som ligger på gränsen till vad de klarar av. Lärarna betonar emellertid att eleverna också måste få vara nöjda när de är färdiga med en uppgift och att eleverna då kan få göra något som de tycker är roligt. Lärarna säger att de ibland visar tidigare uppgifter som eleverna har gjort för att de ska kunna se sin utveckling. De intervjuade eleverna berättar att lärarna ibland ger dem uppmuntrande kommentarer när de har arbetat bra under lektionerna och i rättningen av elevernas arbeten. Eleverna säger även att lärarna berömmer dem på utvecklingssamtalen.

Elevers delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att det förekommer att eleverna på olika sätt görs delaktiga i undervisningen, men att lärare inte med regelbundenhet ger eleverna möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Intervjuerna och lektionsobservationerna ger flera exempel på hur eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande. Eleverna säger att lärarna ibland pratar med dem om hur de lär sig bäst och ger exempel på att de i bland annat matematiken kan diskutera det. Lektionsobservationerna ger exempel på att lärare ställer öppna frågor som handlar om elevernas tolkning och förståelse. Det handlar exempelvis om den kommande händelseutvecklingen i en berättelse de läser och om funktionen av

historiska föremål de tittar på. Av intervjuerna framgår emellertid att lärare inte arbetar medvetet och systematiskt för att skapa former för elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett gemensamt arbete på skolan för att göra eleverna delaktiga i undervisningen. I detta ingår att lärarna tillsammans med eleverna regelbundet planerar och utvärderar undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det visserligen förekommer inslag där eleverna får vara med och planera och utvärdera undervisningen, men att lärare inte arbetar medvetet och systematiskt för att skapa former för elevernas delaktighet.

Enligt 4 kap. 9 §. skollagen (2010:800) ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Arbetet med att ge elever inflytande ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla samtliga elevers förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar för sitt lärande.[4] För detta behöver läraren ge eleverna ett reellt inflytande i undervisningen efter ålder och mognad. Ett ökat inflytande över utbildningen och undervisningen förväntas leda till att eleverna utvecklar sin förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.[5]

Rektorn säger i intervjun att den nulägesanalys som gjorts under höstterminen, med hjälp av bland annat BRUK, visade att elevernas medverkan är ett område som skolan

[4] Lgr 11, kap. 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

[5] Lgr 11, kap. 2.8 Rektorns ansvar.

behöver arbeta vidare med. Rektorn säger att elevernas medverkan även påverkar deras motivation för skolarbetet.

I intervju ger lärare enstaka exempel på hur de gör för att eleverna ska kunna påverka undervisningen. Eleverna får exempelvis ha synpunkter på en planering och diskutera hur de lär sig bäst. Lärarna säger också att eleverna diskuterar arbetsinnehåll och arbetsformer på klassrådet. De intervjuade eleverna säger att lärarna ibland frågar vad de tycker om undervisningen och låter dem påverka lektionernas innehåll. Eleverna exemplifierar med idrotten där en grupp elever kan få planera en hel lektion. När det gäller utvärdering berättar elever om så kallade exit tickets och att lärare låter eleverna göra tummen upp eller ned, men det sistnämnda sägs användas för att läraren ska veta hur mycket de har förstått. På de observerade lektionerna finns också exempel på att eleverna kortfattat får utvärdera en lektion, bland annat genom att berätta vad de tyckte var intressant.

Skolinspektionen rekommenderar att undervisningen utformas så att eleverna i större utsträckning får möjlighet att medverka i planering och utvärdering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. En del av detta arbete handlar om att elever görs medvetna om det inflytande de faktiskt redan utövar. Rektorn ska vidare försäkra sig om att eleverna får möjlighet att utöva det inflytande skollagen och läroplanen föreskriver att de har rätt till. Detta kan ske genom att rektorn till exempel skapar forum för kollegiala samtal kring delaktighet och att rektorn arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet innebär.

Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen* visar att lärare som arbetar aktivt för att stärka elevers inflytande introducerar för eleverna vad de ska lära sig med utgångspunkt i kursplanen och utformar sedan tillsammans med eleverna hur detta ska gå till.[6] Vidare visar granskningen att lärare som framgångsrikt ger elever förutsättningar för delaktighet också låter eleverna utvärdera den egna undervisningen både avseende innehåll och genomförande.

[6] Skolinspektionen (2018), Tematisk kvalitetsgranskning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd
3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att skolan bedriver ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero och att skolan har ett medvetet förebyggande och åtgärdande arbete för trygghet. Däremot visar granskningen att skolan inte systematiskt kartlägger elevers upplevelse av trygghet.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Arbete för studiero

Granskningen visar att skolan har ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero. Rektorn uppger i intervjun att hen efter en övergripande analys av skolan har initierat ett omfattande värdegrundsarbete. I den insända dokumentationen anges bakgrunden vara dels att det är en skola som tagit emot många nyanlända elever och att det på skolan ska skapas en kultur som alla känner sig trygga, dels att hälsa, trivsel och studiero är en förutsättning för lärande. Värdegrundsarbetet karaktäriseras av rektorn i intervjun som ett trivsel- och studieroarbete som ska löpa över hela läsåret. Arbetet innebär att de på skolan arbetar med olika teman. Det framgår av intervjun med rektorn och elevhälsan att skolan på rektorns initiativ redan har arbetat med ”den gyllene regeln” och härnäst ska börja arbeta med ”det lugna klassrummet”. Lärarna tar upp dessa teman i undervisningen och rektorn har själv lyft frågan i elevrådet. Rektorn säger att arbetet som hen initierat har två syften. Det ena är att skapa en gemensam struktur för undervisningen så att eleverna känner igen sig i lektionsstrukturen och snabbt kommer igång med sitt arbete. Det andra syftet är att skapa en gemensam förståelse bland lärarna så att de kan föra gemensamma

diskussioner med varandra och med eleverna kring undervisningen. I intervju säger rektorn vidare att skolan har en elevombudsman som samlar upp och driver frågor om bland annat studiero. Rektorn säger även att det finns elevgrupper där studieron är låg. Av den insända dokumentationen framgår att studiero diskuteras på elevråd och klassråd. Av samma material framgår även att rektorn har haft föräldramöte där de diskuterat bland annat trivsel.

De intervjuade lärarna uppger att studieron har förbättrats under höstterminen. Som exempel på hur de därutöver arbetar för att främja studieron säger de att de använder olikfärgade skyltar för att tydliggöra för eleverna vilken ljudnivå som ska råda i klassrummet.

I Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2018, för elever i årskurs 5, svarar fler elever än i riket i genomsnitt att de har studiero på lektionerna. Även de intervjuade eleverna uppger att det mestadels är lugn och ro på skolan och att de har arbetsro. Eleverna säger vidare att lärarna hanterar situationerna när det blir stökigt i klassrummen. Lärarna säger till den eller dem som stör att sluta eller tar ut dem i korridoren för att prata med där, säger eleverna. Eleverna ger också exempel på de olika teman som skolan arbetar med, såsom den gyllene regeln. De säger också att rektorn ofta besöker lektionerna. På samtliga observerade lektioner kan eleverna arbeta med de uppgifter som läraren har planerat.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att skolan har ett arbete för att skapa trygghet, men att det behöver kompletteras med kartläggning av alla elevers upplevelse av trygghet, för att skolan ska kunna planera insatser som bygger på en analys av nuläget på skolan. Det framkommer av den insända dokumentationen och intervjuerna att det på skolan både finns ett förebyggande arbete för att skapa trygghet, och ett gemensamt förhållningssätt kring hur problem med tryggheten ska åtgärdas. Däremot framgår det att skolan inte systematiskt tar reda på elevers upplevelse av trygghet. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn påbörjar ett systematiskt kartläggande arbete av hur eleverna upplever tryggheten för att med det underlaget kunna göra en analys av nuläget på skolan och planera åtgärder som är baserade på analysen.

Skolinspektionens granskning visar att skolan inte genomför en systematisk kartläggning av elevernas trygghet på skolan. Granskningen visar emellertid att det på skolan bedrivs ett främjande och förebyggande arbete för att säkerställa elevers trygghet och att personalen vidtar åtgärder om det uppstår konflikter.

Av 5 kap. 3 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.[7]

Rektorn säger i intervjun att eftersom eleverna har olika bakgrund är det viktigt att alla kan mötas i skolan genom att det skapas en kultur som alla känner sig trygga i.

Lärare säger i intervjun att det tidigare funnits en kommungemensam enkät som omfattade elevernas trygghet och trivsel, men att det var ett tag sedan den gjordes på skolan. I intervjun med elevhälsan framkommer att eleverna besvarar enkäter i samband med hälsoundersökningar i årskurs fyra.

I den insända dokumentationen framkommer att skolan har ett nystartat trygghetsteam och att eleverna på elevråd och klassråd diskuterar frågor om trygghet. I lärarintervjun framgår att skolans plan mot kränkande behandling används aktivt i klassrummen och att detta har gjort att eleverna nu förstår att händelser faktiskt anmäls till rektorn. I intervjun med elevhälsan framkommer att skolan för att främja tryggheten har planerade rastaktiviteter fyra dagar i veckan. Elevhälsans representanter säger även att lärarna på skolan hanterar trygghetsfrågor i sin undervisning och tar tag i de konfliktsituationer som uppstår. Elevhälsans bild är att eleverna är trygga på skolan och att lärarna genast tar tag i de konflikter som uppstår. Representanterna för elevhälsan berättar vidare att de uppmanar eleverna att ta kontakt direkt med elevhälsan om någon otrygg situation uppstår. De intervjuade lärarna uppger att baserat på vad de får reda på är eleverna överlag trygga på skolan. I Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2018, för elever i årskurs 5, svarar färre elever än i riket i genomsnitt att de känner sig trygga på skolan. Eleverna säger dock i intervjuerna att de känner sig trygga på skolan, men att det ibland blir bråk när de

[7] Lgr 11, kap. 2.2 Kunskaper.

spelar fotboll på rasterna. Eleverna säger att lärarna då är snabba med att stoppa bråket och att de pratar med eleverna i klassrummet efteråt.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett systematiskt kartläggande arbete av hur eleverna upplever tryggheten, för att med det underlaget kunna göra en analys av nuläget på skolan. Den analysen ska sedan utgöra grunden för att utveckla skolans arbete för att skapa och bibehålla en trygg skola.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd
1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen
Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn har påbörjat ett arbete med att analysera eventuella skillnader mellan olika lärares omdömen och betyg i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Granskningen visar även att det i lärarkollegiet finns en kontinuerlig och pågående diskussion om bedömning och betygssättning. Utredningen visar emellertid att rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att samverka med varandra för att bedöma elevernas kunskaper och sätta betyg.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Analys av skillnader i resultat

Granskningen visar att rektorn har initierat en analys av skillnader i resultat för att säkerställa likvärdig bedömning och betygssättning. Av den insända dokumentationen och intervjun med rektorn framgår att rektorn har undersökt skillnader i betygssättning. Rektorn uppmärksammade den tydliga skillnaden mellan flickors och pojkars ämnesbetyg i årskurs 6 år 2018, som nämndes i det första bedömningsområdet. Rektorns slutsats var emellertid att det varken fanns en sådan tendens över tid eller att det handlade om betygssättningen som sådan, utan att det var individuella elevers kunskap som bedömdes. Vidare uppger rektorn att hen för att

kontinuerligt kunna följa och analysera bedömning och betygssättning har initierat arbetet med att få alla lärare att samla dokumentation på den digitala lärandeplattformen.

De intervjuade lärarna säger att rektorn har gjort en analys av ämnesbetyg och nationella prov. Därefter har rektorn, enligt lärarna, samtalat med varje lärare om vilka anpassningar och åtgärdsprogram som är aktuella i den elevgrupp som läraren ansvarar för. Lärarna uppger också att rektorn har initierat en diskussion om varför flickor hade högre betyg än pojkar våren 2018.

Samverkan kring likvärdiga bedömningar

Granskningen visar att lärarna har sambedömning av olika tester och prov under terminens gång och att de tar stöd av kollegor om de tycker att något är svårt att bedöma och betygssätta, men att det saknas en planering för gemensamma tillfällen att diskutera bedömningar. Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg i förhållande till kunskapskraven genom en organiserad samverkan.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte ger lärarna förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning och att det saknas en organisation på skolan för kvalitetssäkring av omdömen och betyg.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen (2010:800) ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektor har det övergripande ansvaret för att betygssättning är likvärdig utifrån de nationella målen.[8] Rektor ansvarar också för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till

[8] Lgr 11, kap. 2.8 Rektorns ansvar.

de nationella målen och kunskapskraven. I läroplanen anges vidare att lärare utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och vid betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevers kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.[9]

Både rektorn och de intervjuade lärarna säger att det stöd lärarna har i bedömningen och betygssättningen är det stöd de har av varandra. Rektorn har exempelvis inte organiserat någon lokal sambedömning. Rektorn uppger att hen heller inte kan hjälpa lärarna eftersom hen själv håller på att lära sig området. Vid behov sker, enligt den insända dokumentationen och de intervjuade lärarna, sambedömning med exempel från Skolverkets bedömningsstöd. Lärarna uppger även att de kan diskutera svåra bedömningar med kollegor för att få stöd i bedömningen. Det framgår av det insända materialet att lärarna inte heller deltar i någon extern sambedömning, exempelvis inom kommunen.

I resultaten från Skolinspektionens ombedömning av nationella prov för årskurs 6 vårterminen 2017 var skolans avvikelser 13 procent högre än genomsnittet för delprov C1 och C2 i svenska och svenska som andraspråk. Det är en avvikelse som Skolinspektionen definierar som betydlig.

Diskussion av bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar, enligt Skolverkets stödmaterial, till att den blir mer tillförlitlig och minskar risken för att den låter sig påverkas av lokala traditioner och bedömningskulturer.[10] Skolinspektionens ombedömningar av nationella prov visar att sambedömning och extern bedömning, när någon annan än elevens ordinarie lärare bedömer provet, minskar de genomsnittliga avvikelserna och bidrar till en likvärdig bedömning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar lärarnas arbete så att de får möjlighet att diskutera och analysera hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Rektorn behöver se till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor utgår från kursplanerarnas krav, forskning och beprövad

[9] Lgr 11, kap. 2.7 Bedömning och betygssättning.

[10] Se www.skolverket.se och flikarna ”Prov och bedömning” – ”Bedömning” – ”Bedömningsstöd”. Se även aktuell information på Skolverkets hemsida för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och vilka som inte är det.

erfarenhet. Det kan rektorn exempelvis göra genom att ge tydliga instruktioner till samtalsledare, ge uppdrag till förstelärare eller utforma tydliga mötesstrukturer. Utgångspunkten för ett sådant arbete kan vara Skolverkets *Allmänna råd om betyg och betygssättning*.[11] Även Skolverkets bedömningsstöd för grundskolans olika ämnen och årskurser kan användas som en gemensam utgångspunkt för lärarnas arbete.[12]

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Beslutsfattare
Signerat av: Kerstin Martinsson

X Fredrik Holmqvist

Föredragande
Signerat av: Fredrik Holmqvist

I handläggningen av ärendet har även utredare Yrsa Alm Holmkvist och Johan Asp medverkat.

[11] Skolverket (2018), *Allmänna råd med kommentarer Betyg och betygssättning*.

[12] Se www.skolverket.se och fliken ”Bedömningsstöd i ämnen i grundskolan”.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero?

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 6 november 2018 och den 7 november 2018. Besöket genomfördes av Fredrik Holmqvist och Yrsa Alm Holmkvist.

Unnaryds skola är belägen i Hylte kommun. Det är en F-6-skola med 119 elever. Skolan leds av en rektor och lärarna är indelade i ett arbetslag.